

Ordføreren for forslagsstillerne (*Hans Conrad Koefoed*): Det lovforslag, som vi her behandler, og som jeg har haft den ære at fremsætte på de konservatives og venstres vegne, ved jeg ikke, hvad de andre partier vil sige til. Vi har nu hørt, hvad den højtærede finansminister har sagt derom. Man kan i hvert fald ikke sige om dette lovforslag, at det er indviklet og uforståeligt eller til at misforstå. Derfor kunne jeg tænke mig, at man ville sige, som den højtærede finansminister også lige har sagt, at lovforslaget er overflødigt, fordi den vending, der bruges i ejendomsskyldloven: „værdi i handel og vandel“, i realiteten er brugsværdi og afkastningsevne. Ja, således burde det være, og således er det vel også under normale forhold og i normale tider; men en normal tid er der jo mange i denne sal der aldrig har oplevet, og tiden nu i de sidste år er i hvert fald i allerhøjeste grad en unormal tid i økonomisk henseende. I sådanne unormale tider dækker de to begreber langtfra hinanden, og da ejendomsskyldvurderingen jo danner et grundlag for ejendomsbeskatningen og også for formuebeskatningen, er det afgørende vigtigt, at man ikke vælger en norm for vurderingen, som kan medføre erhvervsmæssige eller egns-mæssige uligheder i ansættelserne. I denne grundbetragtning tør jeg formentlig gå ud fra at alle er enige.

Ja, men — siger man — kan man dog ikke gå ud fra, at de priser, der betales for ejendomme, altså det, man kalder handel- og vandelsprisen, stort set er udtryk for netop deres brugsværdi og afkastningsevne? Nej, ikke i økonomisk unormale tider. Er der bolig-mangel i samfundet, og er det besværligt og særlig dyrt at bygge boliger, opstår der en handel- og vandelspris, som ligger over boligens brugsværdi; folk skal nu engang have en bolig. Er der på en egn eller i et større område en særlig bolig-mangel, eller er det der særlig besværligt og særlig dyrt at bygge — og herpå har vi flere eksempler i den senere tid —, bliver følgen, at forskellen der bliver større. Er der mangel på butikker og mangel på værksteder, står den nye generation, som vil skabe sig muligheder for selvstændig arbejdsindsats, og som i samfundets interesse skal have denne mulighed, overfor ganske de samme problemer og med det samme resultat. I

landbruget gælder nøjagtigt det samme. Udstykningen er stagneret, og kunne der endskabes muligheder for erhvervelse af jord, møder ungdommen i landbruget ganske de samme vanskeligheder som ungdommen i byerne med hensyn til opførelse af bygninger og bekostningerne derved. Hertil kommer et andet almindeligt udslag af økonomisk vanskelige og unormale tider, nemlig tilbøjeligheden til at anbringe og bevare anbragte pengemidler i fast ejendom.

Alt dette gør, at navnlig ungdommen tvinges til for bolig- og arbejdsmuligheder at betale priser, der ligger betydeligt over ejendommens brugsværdi og afkastningsevne. Ja, men, siger man så, det kan jo da ikke være så galt, for stort set får disse unge mennesker jo deres udkomme og klarer de forpligtelser, de er gået ind under. Ja, det gør de heldigvis. Men hvorledes? Ved ikke at spørge om arbejdstidens længde eller om weekend, i mangfoldige tilfælde heller ikke om sommerferie, ved at resignere overfor rimelige ønsker om andre almindelige livsgoder, men først og sidst ved at gå til sagen i et arbejdstempo, der kun kan skabes, når der er harmoni mellem de to vigtige faktorer i produktionen: arbejdet og kapitalen, således at den, der arbejder, ved, at når kapitalen har fået, hvad dens med rimelighed er, er resten arbejdets. Men sådanne forhold kan ikke bruges som grundlag for en værdiudmåling, når alle andre værdier udmåles og priser fastsættes på et helt andet grundlag.

Her kunne jeg måske indskyde den bemærkning, at når den højtærede finansminister talte om den fornuftige køber, kunne man jo stille det spørgsmål, om en køber, der går ind under disse arbejds-vilkår, er en fornuftig køber. Det kan der-måske opstå diskussion om, men der kan ikke opstå diskussion om, at vedkommende er en for samfundet udmærket god mand. Måske må jeg, når jeg nu taler om harmoni imellem arbejde og kapital, tillade mig at benytte lejligheden til fra denne talerstol at spørge, som jeg for mit vedkommende i en menneskealder har spurgt fra andre talerstole: Hvor længe skal vi i andelslandet Danmark vente på, at ledende politikere gør i hvert fald et forsøg på at skabe en sådan harmoni? Har man